

УЖГОРОД

АСООП У ДІЇ: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО НОВУ СИСТЕМУ ОПЛАТИ ПРОЇЗДУ В ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ УЖГОРОДА

31 липня 2025 року в Ужгороді запрацювала АСООП – автоматизована система обліку оплати проїзду. Тепер місцеві пенсіонери та інші пільгові категорії населення зобов'язані зареєструвати (завалідувати) свій проїзд в автобусах, приклавши до новеньких валідаторів свою пільгову транспортну картку. Грошей на цій картці нема – вона просто фіксує факт проїзду пільговика. Здебільшого пасажирів вже знають про ці зміни, а інші дивуються, почувши від водія або інших пасажирів про те, що безкоштовний проїзд буде надаватися лише тим, хто оформив і використовує пільгову транспортну картку. «Це правильно», – кажуть одні. «Це незаконно», – обурюються інші. Питань до впровадження АСООП дійсно є багато, тож давайте розбиратися разом із керівником відділу транспорту Ужгородської міської ради Петром Бобиком.

Читайте на стор. 5.

Міський голова Ужгорода Богдан Андрійв зустрівся із військовослужбовцями 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади – заступником командира бригади полковником Олександром Глуховцем та офіцером групи контролю бойового стресу лейтенантом Станіславом Шухом.

ПІДТРИМКА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЗАЛИШАЄТЬСЯ БЕЗУМОВНИМ ПРІОРИТЕТОМ

Очільник міста подякував захисникам від усієї ужгородської громади за оборону держави, за незламність і відвагу, які дозволяють країні вистояти, а кожному українцю мати надію.

Під час зустрічі обговорили актуальні потреби бригади, зокрема напрями можливої підтримки з боку міської ради. Військовим розповіли про чинні міські цільові програми, що передбачають надання фінансової допомоги військовим частинам, парамілітарним організаціям, а

також заходи підтримки ветеранів і членів їхніх родин.

Представники 128 окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади подякували Ужгородській міській раді за вже надану допомогу та висловили сподівання на подальшу конструктивну співпрацю.

Богдан Андрійв запевнив, що міська влада і надалі вживатиме всіх можливих заходів для допомоги військовим, підкресливши, що підтримка Збройних Сил України залишається безумовним пріоритетом у діяльності органу місцевого самоврядування.

ПАМ'ЯТЬ ПРО ЗАГИБЛИХ ГЕРОЇВ МАЄ БУТИ ВШАНОВАНА ГІДНО,

у місці, яке символізує повагу та вдячність громади

Поховання Героїв на Пагорбі Слави в Ужгороді: на громадських обговореннях більшістю голосів підтримали розміщення другої черги поховань із лівого боку алеї та проведення відкритого конкурсу щодо розроблення проєкту меморіалу.

22 липня в Ужгородській міській раді відповідно до розпорядження міського голови від 18.07.2025 року №464 відбулися громадські обговорення щодо організації поховань полеглих захисників України на Пагорбі Слави. Як ми інформували, 8 липня 2025 року виконком міської ради вже затвердив схему розміщення поховань військовослужбовців на ділянці з лівого боку алеї.

В.о. міського голови, заступник міського голови Ужгорода Вадим Борець наголосив на послідовній позиції міської влади: пам'ять про загиблих Героїв має бути вшанована гідно, у місці, яке символізує повагу та вдячність громади.

Зареєструвалися на обговореннях 102 учасників. Більшість присутніх – серед яких рідні загиблих воїнів, ветерани та небайдужі мешканці – підтримали розміщення другої черги поховань з лівого боку алеї.

Під час обговорень 5 присутніх висловилися проти такого розміщення поховань, проте загальна підтримка пропозиції стала підставою для ухвалення рекомендацій розробнику детального плану території врахувати позицію Ужгородської міської ради та громади.

Крім цього, на розгляд учасників обговорень винесли пропозицію міського голови Богдана Андріїва щодо проведення відкритого конкурсу на створення на Пагорбі Слави меморіального комплексу для вшанування полеглих захисників. Більшістю голосів пропозицію також підтримали.

24 липня проєкт внесення змін до детального плану території на Пагорбі Слави з урахуванням позиції про поховання захисників на лівому боці алеї на Пагорбі Слави буде внесено на розгляд сесії міської ради.

Гідне вшанування Героїв – не лише моральний обов'язок громади, а й невід'ємна частина національної пам'яті. Саме завдяки їхній жертвовності ми маємо можливість жити, працювати, вірити і будувати майбутнє.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА – ЦЕ НЕ ПРОСТО ФАХ

Це щоденна готовність
бути поруч, коли боляче,
важко й страшно

"Іноді людині достатньо знати, що десь
є хтось, хто не пройде повз її біль",
– саме заради цього ми працюємо.

Соціальна робота – це не просто фак. Це щоденна готовність бути поруч, коли боляче, важко й страшно. Ми не засуджуємо. Ми не відвертаємося. Ми приймаємо, підтримуємо й допомагаємо зробити перший крок до змін.

Ужгородський міський центр соціальних служб – місце, де кожна людина має право на турботу, розуміння та гідне життя, попри життєві обставини.

Для осіб та сімей із дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах:

Соціально-профілактична робота;
Надання комплексу соціальних послуг згідно з індивідуальними потребами;
Соціальний супровід прийомних сімей, дітей під опікою та в дитячих будинках сімейного типу;
Запобігання та подолання життєвих криз.

**Адреса: пл. Шандора Петефі, 24б
(0312) 61-64-72, 0500553004.**

Для осіб і сімей, які постраждали від домашнього насильства:

Соціально-психологічна та первинна правова допомога;

Групи взаємопідтримки, тренінги;
Тимчасове перебування у «кризовій кімнаті»;
Представництво інтересів постраждалих.

Адреса: вул. Генерала Свободи, 9, III поверх

067 557 4453.

Для внутрішньо переміщених осіб та тих, хто постраждав через війну:

Тимчасове житло та соціальна інтеграція;
Послуга «надання притулку» – ліжко-місце, побутові умови, гігієна;

Допомога у взаємодії з іншими службами.

**Адреса: вул. С. Мартина, 2, III-IV поверх
0500553017, (0312) 61-64-72.**

**Ужгородський міський центр
соціальних служб**

пл. Шандора Петефі, 24б

(0312) 61-64-72, 0500553004,

067 557 4453, 0500553017.

Графік роботи:

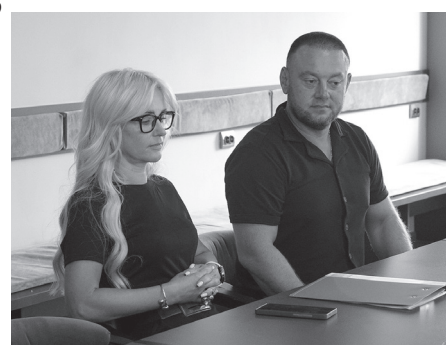
Пн–Пт з 8:00 до 17:00

(обідня перерва 12:00–13:00).

«АВЕ УЖГОРОД» ЗАПЕВНЯЄ, ЩО ЯКІСТЬ ПОСЛУГ, ЯКІ НАДАЄ ПІДПРИЄМСТВО, ЗАЛИШАЄТЬСЯ ПРІОРИТЕТОМ

Днями в Ужгородській міській раді відбулася робоча нарада, на якій обговорили інцидент, пов'язаний із неналежним виконанням службових обов'язків окремими працівниками ТОВ «АВЕ Ужгород». Мова йде про ситуацію, зафіксовану на відео, опублікованому в соціальній мережі Facebook, де видно, як під час вивезення побутових відходів із вулиці В'ячеслава Чорновола контейнери не були повністю спорожнені.

У нараді взяли участь заступники міського голови Іван Завидняк і Михайло Маргіта,

секретар міської ради Ігор Чорній, радник міського голови Віктор Нергеш, представники профільних управлінь, директорка ТОВ «АВЕ Ужгород» Наталія Якубик та начальник управління житлово-комунального господарства Владислав Данило.

Представники міської ради наголосили на неприпустимості повторення подібних ситуацій у майбутньому, адже йдеться про порушення умов договору та відповідальність перед мешканцями міста.

ТОВ «АВЕ Ужгород» визнає факт порушення та вже вжило відповідних дисциплінарних заходів. Працівника, який допустив неналежне виконання обов'язків, було встановлено та звільнено. Як зазначила директорка підприємства Наталія Якубик, ситуація є поодиноким, а не системним. Для попередження подібного в майбутньому підприємство посилює внутрішній контроль та проводить додаткові інструктажі з персоналом щодо стандартів

якості обслуговування.

Підприємство регулярно здійснює очищення, миття та дезінфекцію контейнерів, дотримується затверджених графіків вивезення та підтримує відкритість своєї діяльності. Для цього створено вайбер-спільноту, де щоденно публікуються фото- та відеозвіти виконаних робіт. До спільноти може приєднатися кожен охочий і залишити відгук або звернення щодо роботи підприємства.

На території Ужгорода розміщено понад 220 контейнерних майданчиків. Збір твердих побутових відходів здійснюється щодня у три черги: перша – всі майданчики загального користування, друга – додаткові 18, а третя – нічна зміна, яка обслуговує ще 40 майданчиків.

ТОВ «АВЕ Ужгород» запевняє, що якість послуг, які надає підприємство, залишається пріоритетом, компанія відкрита до конструктивного діалогу та постійно вдосконалює роботу.

Міська рада, зі свого боку, контролюватиме якість надання комунальних послуг і закликає мешканців повідомляти про подібні випадки для оперативного реагування та вжиття відповідних заходів.

ФОТОФАКТ

Адміністратори Центр надання адміністративних послуг м. Ужгорода здійснили черговий виїзний прийом із використанням мобільного кейсу.

Прийом провели у приміщенні Закарпатської обласної організації Українського товариства глухих (УТОГ) на вулиці Олега Ольжича, 26. Під час виїзду працівники ЦНАПу прийняли 50 заяв про надання соціальних послуг.

З урахуванням потреб громадян виготовлені документи будуть передані безпосередньо заявникам, тож відвідувати ЦНАП для їх отримання не потрібно.

Нагадаємо, що «мобільний кейс» – це спеціально облаштоване портативне робоче місце адміністратора ЦНАПу, яке дозволяє надавати адміністративні послуги безпосередньо за місцем перебування заявників. Такий формат особливо актуальний для осіб з інвалідністю, людей похилого віку, ВПО та інших громадян, які з різних причин мають труднощі з пересуванням.

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

В Ужгороді в понеділок попрощалися із 40-річним головним сержантом, інспектором прикордонної служби Василем Шкобою.

Василь Валентинович Шкоба народився 15 січня 1985 року в Ужгороді. Навчався у Тернопільському національному економічному університеті за спеціальністю «фінанси та кредит», у 2012 році здобув ступінь магістра.

На війні – із перших днів повномасштабного вторгнення росії в Україну. Служив у 5-му прикордонному загоні Державної прикордонної служби України.

Вірний військовій присязі, захищаючи територіальну цілісність та державний суверенітет країни, інспектор прикордонної служби 3 категорії – мінометник третьої групи мінометів другого вогневого відділення прикордонної мінометної застави прикордонної командатури швидкого реагування 5 прикордонного загону ДПСУ Василь Шкоба загинув 10 липня 2025 року під час виконання бойового завдання на Сумщині.

Чин похорону відбувся на набережній Незалежності. Віддати шану захиснику прийшли рідні та близькі, в.о. міського голови, заступник міського голови Ужгорода Вадим Борець, військові, містяни.

Після заупокійної літургії жалобна хода вирушила до Пагорба Слави. Там Василя Шкобу поховали з військовими почесностями.

У воїна залишилася дружина, донька, син, мама.

Вічна і світла пам'ять Герою!

Рік вважався безвісти зниклим – 22 липня в Ужгороді попрощалися із 47-річним солдатом, стрільцем-санітаром військової частини А2960 Віталієм Лакатошем.

Віталій Михайлович Лакатош народився 24 грудня 1976 року в Ужгороді, навчався у міській школі №15, потім у культосвітньому училищі. 15 років працював на підприємстві Jabil.

Був життєрадісним, добрим, чуйним, любив життя та своїх рідних – так відгукуються про захисника.

Загинув 22 липня 2024 року на Донеччині під час виконання військового обов'язку із захисту Батьківщини.

Чин похорону відбувся на набережній Незалежності. Віддати шану захиснику прийшли рідні та близькі, в.о. міського голови, заступник міського голови Ужгорода Вадим Борець, військові, містяни.

Від головнокомандувача ЗСУ генерала Олександра Сирського зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах Збройних Сил України.

Після заупокійної літургії жалобна хода вирушила до Пагорба Слави. Там Віталія Лакатоша поховали з військовими почесностями.

У військового залишився батько.

Вічна пам'ять і шана Герою!

ТУРБОТА ПРО ВЕТЕРАНІВ – СЕРЕД КЛЮЧОВИХ ПРІОРИТЕТІВ У РОБОТІ МІСЬКОЇ ВЛАДИ

Інформаційний захід – семінар «Вікно можливостей для ветеранів та їхніх сімей», який став важливою платформою для діалогу між представниками влади та громадських організацій, що працюють в Ужгороді у сфері ветеранської політики, відбувся у міській раді.

Провели його з метою посилення взаємодії між Ужгородською міською радою та громадськими об'єднаннями ветеранів задля комплексної підтримки військовослужбовців і їхніх родин. Йдеться про забезпечення поступового переходу від служби до цивільного життя з урахуванням індивідуальних потреб кожного – у межах людиноцентричного підходу.

Міський голова Богдан Андріїв подякував військовим за відданість та героїзм, а також запевнив у повній підтримці з боку міської влади. Він підкреслив, що турбота про ветеранів – серед ключових пріоритетів у роботі міської влади.

У семінарі взяли участь представники 19 організацій, серед яких – ветеранські громадські об'єднання, бла-

годійні фонди та інші структури, що займаються всебічною підтримкою захисників та їхніх близьких.

Представники місь-

кої ради – департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради, зокрема управління ветеранської політики, управління

охорони здоров'я та цивільного захисту населення УМР, ужгородського міського центру соціальних служб, Ужгородського міського територіального центру, надали вичерпну інформацію щодо того, з якими питаннями ветерани та їхні родини можуть звертатися до міської влади. Обговорили чинні міські програми підтримки ветеранів та їхніх родин, медичне забезпечення, психологічну підтримку та реабілітацію, транспортну послугу «Соціальне таксі», можливості в освіті та професійній адаптації для ветеранів та їхніх сімей.

Представники Закарпатської обласної державної адміністрації окремо поінформували про державні гарантії для ветеранів та членів їхніх родин, порядок отримання послуг відповідно до чинного законодавства, взаємодію між обласними структурами та громадами щодо підтримки захисників.

Учасники заходу обмінялися контактами для оперативного зворотного зв'язку та подальшої співпраці.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП «Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 16 по 22 липня пішли з життя 19 УЖГОРОДЦІВ:

Гомокій Людмила Володимирівна 1970 р.н.
Король-Килич Василина Василівна 1973 р.н.
Буднікевич Віктор Миколайович 1943 р.н.
Ондик Гізела Евженівна 1937 р.н.
Цомпель Тіборт Тібортович 1954 р.н.
Микита Володимир Володимирович 1931 р.н.
Кошка Михайло Михайлович 2004 р.н.
Жиган Іван Федорович 1938 р.н.
Палій Маргарита Яківна 1954 р.н.
Коваль Віктор Степанович 1956 р.н.
Чендей Василь Васильович 1951 р.н.
Лакатош Віталій Михайлович 1976 р.н.
Свадеба Олександр Васильович 1941 р.н.
Шкоба Василь Валентинович 1985 р.н.
Білобродка Єва Олексіївна 1945 р.н.
Свадеба Олександр Олександрович 1967 р.н.
Кубан Золтан Людвикович 1942 р.н.
Авакімова Ірина Степанівна 1945 р.н.
Прокопчук Євген Іванович 1957 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

Колектив департаменту культури обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації, обком профспілки працівників культури, працівники культури і мистецтва області глибоко сумують з приводу важкої втрати- смерті народного художника України, педагога, члена-кореспондента Академії мистецтв України, дійсного члена Національної академії мистецтв України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, почесного громадянина міста Ужгород

Володимира Васильовича Микити і висловлюють щирі співчуття родині художника.

Президія Організації ветеранів України у Закарпатській області з великим сумом сповіщає про смерть колишнього голови обласного ветеранського осередку **ЖИГАНА Івана Федоровича** і висловлює щирі співчуття родині, близьким і колегам покійного.

Його пам'ять назавжди залишиться в наших серцях.

Хай рідна закарпатська земля йому буде пухом.

ПОЛЬСЬКИЙ ДИПЛОМАТ ЗАПЕВНИВ У ГОТОВНОСТІ ЙОГО КРАЇНИ Й НАДАЛІ ПІДТРИМУВАТИ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ,

зокрема на рівні міжміської співпраці

Міський голова Ужгорода Богдан Андріїв зустрівся із новопризначеним Генеральним консулом Республіки Польща у Львові Марек Радзівоном, який перебував з робочим візитом на Закарпатті. У зустрічі також взяла участь начальниця управління міжнародного співробітництва та інновацій міської ради Вікторія Тараконич.

Богдан Андріїв подякував пану консулу та в його особі всьому польському народу за послідовну підтримку України, активну гуманітарну допомогу та щирі солідарність у найскладніші періоди повномасштабної війни. Міський голова підкреслив значущість ролі польських міст-партнерів і дипломатичних представництв у розбудові європейської співпраці на рівні місцевого самоврядування.

Під час зустрічі обговорили можливість подальшого двостороннього співробітництва, зокрема

у галузях культури, освіти, молодіжної політики та медицини, включно з питаннями реабілітації військовослужбовців. Окре-

про вже налагоджену співпрацю з польськими містами-побратимами Ярославом та Кросно, зокрема успішно реалізовані спільні грантові проекти, які стали прикладом ефективного партнерства.

Сторони акцентували на необхідності розширення існуючих зв'язків і встановлення нових партнерств між муніципалітетами. Марек Радзівон запевнив у готовності й надалі підтримувати українські громади, зокрема на рівні міжміської співпраці.

му увагу приділили участі польських партнерів у гуманітарних ініціативах на підтримку України.

Ужгородський міський голова розповів

«ЛІТНІЙ ТАБІР РІЗНОМАНІТНОСТІ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ» ПРАЦЮВАТИМЕ У ФОРМАТІ ДЕННОГО ПЕРЕБУВАННЯ

25 дітей з Ужгорода вирушили до першої зміни «Літнього табору різноманітності та інтеграції для дітей». Це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; діти військовослужбовців, а також загиблих захисників України; діти ветеранів війни; діти внутрішньо переміщених осіб; діти з багатодітних родин.

«Літній табір різноманітності та інтеграції для дітей» організовується в межах проекту «На шляху до інклюзивної міжкультурної освітньої системи в транскордонному регіоні» Закарпатським обласним благодійним фондом «Едельвейс» у партнерстві з Ужгородською міською радою.

З теплими словами до дітей звернулися директорка Департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Марина Стасюк та керівник благодійного фонду Володимир Химинець, побажали їм яскравих вражень, нових знайомств і гарного відпочинку.

Табір працюватиме у форматі денного перебування на території зеленої садиби «Жива вода» (село Стрипа Ужгородського району). Загалом протягом літа у трьох змінах у таборі відпочинуть 75 ужгородців віком 8–12 років.

МІЖНАРОДНИЙ ЕКОПРОЄКТ WECARE – НОВИЙ ЕТАП ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ, СЛОВАЧЧИНИ ТА УГОРЩИНИ.

в Ужгородській міській раді відбулася пресконференція, присвячена старту цього проекту

«WeCaRe – Збираємо та утримуємо: збір дощової води, протипаводкові

ного і важливого міжнародного екологічного проекту. У нинішніх умовах, коли Україна щодня бореться за свою незалежність та європейське майбутнє – підтримка сусідів є надзвичайно цінною.

Хочу подякувати міс-

місто, але й допомагати муть регулювати міський мікроклімат, знижуючи температурні коливання та ризик підтоплення.

У Шаторальяуйгей передбачено реалізацію спеціальних протипаводкових заходів, зокрема регулювання русла пото-

заходи та озеленення у прикордонних муніципалітетах регіону Угорщина–Словаччина–Україна» офіційно розпочався 1 квітня 2025 року.

Мета ініціативи – адаптація до змін клімату, зменшення ризиків повеней, збереження водних ресурсів і впровадження сучасних зелених технологій задля екологічної безпеки прикордонних регіонів.

Проект об'єднує зусилля трьох міст: Міхаловце (Словаччина), Ужгорода (Україна) та Шаторальяуйгей (Угорщина).

Основна мета – створення безпечних і комфортних умов для місцевих жителів завдяки впровадженню сучасних зелених технологій, протипаводкових заходів та ефективних систем водозбереження.

У пресконференції взяли участь міський голова Ужгорода Богдан Андріїв, його заступник Іван Завидняк, директорка департаменту міської інфраструктури Данієлла Геворкян, заступниця мера міста Міхаловце Тімеа Сотакі, спеціалістка відділу впровадження проектів відділу інвестицій та сталого розвитку міста Міхаловце Марія Голянова, начальниця відділу інвестицій та сталого розвитку міста Міхаловце Яна Махова.

«Для нас надзвичайно важливо, що Ужгород може долучитися до реалізації такого масштаб-

ту Міхаловце, особисто меру Мирославу Дуфіню та всій громаді за солідарність і допомогу. Із перших днів повномасштабного вторгнення Міхаловце прийняло багатьох українців – надало прихисток, роботу, можливість навчання для дітей, і продовжує це робити дотепер. Ми високо цінуємо, що навіть у таких непростих умовах маємо змогу реалізовувати ініціативи, спрямовані на покращення життя наших громад», – сказав у вітальному слові Богдан Андріїв.

Під час пресконференції спікери розповіли про реалізацію проекту в країнах.

Зокрема, в Ужгороді проведуть реконструкцію покрівель у трьох комунальних закладах освіти: початкових школах «Ялинка» та «Веселка», дитячому садку «Джельце». Після оновлення дахів на них встановлять системи збору дощової води, яку надалі використовуватимуть для поливу зелених насаджень і технічних потреб. Це не лише сприятиме ощадливому використанню води, а й стане важливим кроком до екологічної модернізації шкіл і садків. Також зробить утеплення фасадів закладів освіти.

У Міхаловце створять зелені зони, які сприятимуть природному утриманню та фільтрації дощової води. Зелені дахи та дощові сади не лише прикрашатимуть

ку Майушкун та облаштування інфраструктури для утримання опадів. Це дозволить зменшити ризик повеней і створити безпечні умови для мешканців міста.

WeCaRe активно залучатиме до екологічних ініціатив громаду, особливо дітей і молодь. Заплановано тренінги, воркшопи, екофорум, щоб сформувати нову екологічну свідомість, поширювати знання про важливість водозбереження.

Проект також передбачає міжнародний обмін досвідом між муніципалітетами і фахівцями, впровадження кращих практик у сфері екологічної безпеки.

Партнери проекту: головний партнер – місто Міхаловце (Словаччина); департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради; муніципалітет Шаторальяуйгей (Угорщина).

Тривалість проекту: квітень 2025 – березень 2027. Загальний бюджет: 2 508 462,46 євро. Партнери отримають практично пропорційні суми коштів. Бюджет для Ужгорода – 853 689 тис. євро, з яких понад 768 тис. євро – кошти гранту, інша частка – співфінансування із міського бюджету.

Проект реалізується за підтримки Європейського Союзу в рамках програми Interreg VI-A NEXT Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine Programme.

Початок на стор. 1.

Що таке
система
АСООП і для
чого її ввели?

Автоматизована система обліку оплати проїзду (АСООП) дозволяє здійснювати облік транспортних послуг за допомогою електронного квитка. Вона введена вже в багатьох містах України і має кілька переваг, основна з яких полягає в отриманні чіткої та достовірної інформації про те, скільки людей користуються транспортом і яка кількість із них має пільги на проїзд. Бо з цього вже можна вирахувати, яку суму компенсації за проїзд пільговиків необхідно сплатити перевізникам та який має бути рівень тарифу. «Дотепер ми раз на три роки проводили фізичне обстеження пасажиропотоків, – розповідає керівник відділу транспорту Ужгородської міської ради Петро Бобик. – Для цього залучали студентів УжНУ, які вручну підраховували кількість пасажирів на певних маршрутах. Це складний процес, що тривав близько 3 місяців, але він давав реальну картину лише на період, коли проводилося обстеження. Нині ж, коли ми почали активно впроваджувати АСООП, перед нами постає чітка картина. Повна буде після того, як пільгові категорії громадян, які проживають в інших територіальних громадах, почнуть використовувати пільгові картки. Отримана інформація дозволить, проаналізувавши попередні дані, краще планувати пасажирські перевезення, а також допоможе приймати виважені рішення про рівень тарифів на перевезення».

Що таке
пільгова картка
та як її отримати?

Загалом в Ужгороді затверджені п'ять видів електронних карток: пільгова, учнівська, службова, транспортна неперсоналізована (її вже можна придбати, завантажити на неї гроші та розраховуватися з її допомогою в транспорті) і транспортна персоналізована (вона запрацює згодом, даватиме право жителям міста на додаткові знижки у транспорті). Пільгова транспортна картка ужгородця видається безкоштовно всім зареєстрованим в Ужгороді громадянам (включно з офіційно зареєстрованими внутрішньо переміщеними особами), котрі мають право на безкоштовний проїзд у громадському транспорті. До цього переліку, згідно з рішенням виконавчого комітету Ужгородської міської ради, входить більше 25-ти категорій, серед них особи, на яких поширюється дія Законів «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастро-

АСООП У ДІЇ: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО НОВУ СИСТЕМУ ОПЛАТИ ПРОЇЗДУ В ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ УЖГОРОДА

фи», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, Національної поліції...», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей», «Про охорону дитинства», «Про безплатний проїзд пенсіонерів на транспорті загального

рівня відділу транспорту Ужгородської міської ради Петро Бобик каже, що до Закону України «Про автомобільний транспорт» ще в 2017 році були внесені зміни й доповнення щодо АСООП, зокрема в ст.41 значиться, що пасажир зобов'язаний мати квиток на проїзд, на перевезення

Як отримати пільгову транспортну картку мешканцям Розівки, Миная, Оноківців тощо?

Після проведення територіальної реформи Ужгород опинився в складній ситуації, адже приєднатися до міста відмовилися всі навколишні населені пункти, мешканці яких, однак, користуються соціальною, медичною, транспортною, виробничою та іншою інфраструктурою міста. Стосується це нині й пільгового проїзду в громадському транспорті, тож аби отримати за перевезення жителів інших територіальних громад належну компенсацію,

багажу, за наявності права пільгового проїзду – відповідне посвідчення чи довідку, **а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду – зареєструвати електронний квиток**. Тобто якщо місто запровадило АСООП, пільговики мусять мати і посвідчення, і електронний квиток – в нашому випадку пільгову транспортну картку. Але законодавством чітко не врегульовано, хто має видавати безкоштовний електронний квиток для пільгових категорій.

У міській раді кажуть, що питання є складним і соціально важливим, тому сподіваються на розуміння пільгових категорій громадян і чекають прийняття Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пільг з оплати проїзду та деяких інших пільг» № 5651-2 від 25.06.2021, який має врегулювати всі проблемні моменти (18 червня його прийнято за основу, однак прийняття в цілому в українських містах чекають уже 4 роки). Цей Закон повинен дати відповіді на усі проблемні питання. Адже з 2016 року компенсація перевізникам за пільговий проїзд громадян здійснюється вже не з державного, а з міського бюджету, що спричиняє значне навантаження на бюджеті українських міст та здебільшого переходить межу їхньої фінансової спроможності.

міська рада (поки це не врегульовано на законодавчому рівні) схвалила звернення до територіальних громад Ужгородського району щодо підписання меморандуму про співпрацю та партнерство в сфері перевезення пільгових категорій громадян. Ідея полягає в тому, що оператор АСООП чи самі громади, до прийняття відповідних змін у законодавстві, видали би пільговикам своїх територіальних громад картки на безкоштовний проїзд, щомісяця отримуючи прозорі звіти про те, скільки громадян скористалися громадським транспортом Ужгорода. На основі цих даних навколишні громади компенсували би витрати за ці послуги. Таке звернення прийняли на сесії 13 червня 2025 року, наразі ведуться перемовини з кількома територіальними громадами, однак про результати говорити поки зарано. Якщо територіальні громади відмовляться надавати компенсацію за пільговий проїзд мешканців своїх населених пунктів, перевізники можуть їм відмовити у безкоштовному користуванні громадським транспортом міста.

Скільки пільгових карток уже отримали ужгородці?

Станом на середину липня в Ужгороді видали більше 16,5 тисяч пільго-

вих карток, однак, незважаючи на те, що картки видаються з вересня 2024 року, люди продовжують звертатися, тож у міській раді збільшили кількість реєстраторів, котрі працюють над тим, аби ужгородці, які мають право на пільговий проїзд у громадському транспорті, чимшвидше отримали пільгову картку. Поки там не розуміють, на якій цифрі все зупиниться, тобто скільки зрештою ужгородців матимуть право безкоштовного проїзду в громадському транспорті. Однак уже є й такі мешканці міста, хто отримує картку по другому разу, адже перша була загублена. Для них у міській раді наголошують, що для повторної видачі картки необхідно звернутися до оператора АСООП за номером телефону 0-800-35-19-21, але вона вже не буде безкоштовною, за її видачу доведеться заплатити.

Як їздитимуть у громадському транспорті ужгородські школярі?

Згідно з рішенням виконавчого комітету Ужгородської міської ради, учні ужгородських шкіл також є пільговою категорією пасажирів, вони мають право на період навчання на проїзд зі знижкою 50% від вартості квитка. До початку нового навчального року оператор АСООП (ТзОВ «КМС») має роздати їм картки або запропонувати завантажити мобільний додаток із віртуальним електронним квитком. Зараз оператор працює в цьому напрямку, аби учень міг не носити картку, а просто сплатити з телефона, засканувавши QR-код в салоні автобуса.

Чи можна буде з 2026 року заплатити в автобусі готівкою?

Метою впровадження системи АСООП є також максимальний перехід на безготівковий розрахунок за проїзд. Водій автобуса повинен займатися своєю роботою, а не продавати квитки, тому в Ужгороді хочуть із часом перейняти досвід Львова, де квиток можна купити у водія, однак коштуватиме він так трохи дорожче. Якщо ви все ж маєте лише готівку й купите квиток у водія, він мусить вам видати електронний квиток (зверніть увагу, що на всіх автобусах Ужгорода біля водія уже встановили валідатори). Нині водії поки не друкують такі електронні квитки, однак ви вже можете почати привчати себе до нововведення, адже з 1 липня кожен пасажир у

громадському транспорті Ужгорода повинен мати підтвердження про те, що він сплатив за проїзд або завадідував пільгову картку.

Чи з'являться в ужгородському транспорті контролери?

Вже зараз у громадському транспорті ужгородці активно обговорюють нововведення і задаються питанням: а хто ж перевірятиме, чи пасажирі сплатили за проїзд, адже валідатори в автобусах встановили не лише на вході, біля кабінок водія, а і в середині автобусів? Керівник відділу транспорту Ужгородської міської ради Петро Бобик каже, що робитимуть це контролери, котрих уже підшукують на роботу підприємства, що займаються перевезеннями.

Контролери матимуть спеціальний термінал, котрий зчитуватиме інформацію з банківської, пільгової транспортної, неперсоналізованої транспортної та учнівської карток, а також із усіх видів електронних квитків. Ті ж, хто розраховувалися готівкою, муситимуть пред'явити роздрукований водієм квиток. Коли саме на маршрутах з'являться контролери, наразі достеменно невідомо, та очікується, що це буде вже зовсім скоро, адже підприємства-перевізники зацікавлені в тому, аби не втрачати гроші. Штраф за безквитковий проїзд у громадському транспорті становитиме 300 грн.

Чи висаджуватимуть силою тих пільговиків, хто не має пільгової транспортної картки ужгородця?

У міській раді кажуть, що наразі, поки діє перехідний період, ніхто не може висадити пільговиків із автобусів, якщо вони не мають пільгової картки і не завадідували її. Якщо Ужгороду таки вдасться укласти меморандуми з навколишніми територіальними громадами, то в автобусах буде невелика кількість пасажирів із інших міст із посвідченнями, які дозволяють безкоштовний проїзд (наприклад, пенсіонери-туристи з інших міст, військові на службі, лікуванні чи відпочинку тощо). **Якщо ж ви стали свідком несправедливої ситуації в громадському транспорті, маєте скарги чи додаткові питання, то звертайтеся до відділу транспорту за номером телефону 61-62-85.**

Тетяна ЛІТЕРАТ

"Про Захід"

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ЯК У МІСТІ ВІДКРИЛИ ПЕРШУ В ЄВРОПІ РОМСЬКУ ШКОЛУ

У 2016-му, коли ця школа відзначала своє 90-річчя, про неї писали багато, але разом з тим і мало, бо кількома реченнями неможливо передати усю ту гордість, з якою місто у 1926-му році відкривало першу в Європі школу для ромів, а ще той ажіотаж, який зчинили навколо цієї події усі місцеві, чехословацькі та угорські газети.

Загалом у ті роки в Ужгороді були два осередки проживання ромів. Одна колонія здавна отаборилася у кінці вулиці М. Берчені, інша – мала поселення одразу під Ужгородом, у Радванці. Оскільки Радванка була окремим селом, то найбільше уваги місцева влада приділяла саме поселенню на вулиці М. Берчені. Хоча дошкуляли місту найбільше радванські роми. Вважалося, що роми з Берчені були більш культурними, правопорушень майже не чинили, заробляли вирубкою лісу й ковальством, тоді як табір у Радванці мав надзвичайно лиху репутацію, а його мешканці – постійні проблеми з поліцією.

Уявити собі, як проживали роми на Радванці, можна зі статті в газеті "Карпаторусскій голос" за 1933 рік. "Аби побачити страждання і страшну біду, досить побувати у циганському таборі, що лежить за залізничним мостом. Спершу тут були побудовані халупи, в яких проживали цигани-музиканти, котрі добре заробляли в ужгородських кав'ярнях і ресторанах. А потім склалася ціла чверть, і тепер ця місцина, здається, виконує роль того кварталу великих міст, де тулиться небезпечна для суспільства біднота. Крім бідних, тут проживають також багато людей, як чоловіків, так і жінок, котрі мають проблеми з поліцією. Через цей табір ведуть вузькі брудні вулички, наповнені сміттям. По обидва боки зведені будиночки, покриті очеретом, соломкою. Кращі з них вимашені жовтою глиною. Але зустрічаються і житла, зовсім не схожі на будинки, це сарайчики зі щілинами з усіх боків. У таких будинках проживають по 6-8 циганських дітей. Ці голі хлопці й дівчата просто нападають на перехожих і довго біжать за ними, випрошуючи кілька гелерів".

Ситуація на вулиці М. Берчені в цілому була трохи кращою. Як писав у статті для чеського часопису "Úchylná mládež" тодішній керівник шкільного реферату (шось на зразок сучасного управління освіти) Йосеф Шимек, у тамтешній ромській колонії станом на 1926 рік у 25-ти будиночках проживали 175 ромів (вже через 10 років, їх, до слова, було близько 300). Лише одна сім'я там не мала дітей, у більшості пар було їх по 3-5, в одній родині – 9. В одній саманній хатинці часто проживали одразу по три сім'ї. Дітьми в цих сім'ях займалися мало, вони жебракували або водили на жебракування старих сліпих ромів. До школи ці діти не ходили зовсім, але не тому, що не могли, а тому, що не хотіли, бо їх, брудних і недисциплінованих, самі ж інші діти не приймали у колектив.

У 1923 році шкільний реферат за ініціативи місцевого вчителя П. Федора почав думати над

створенням окремої ромської школи. Як писав Шимек, рішення про створення школи кілька разів виносилося на розгляд міської управи, але якщо чехи, русини і комуністи голосували "за", то євреї та угорці рішуче виступали проти.

У 1924-1925 роках була спроба залучити 15 ромських дітей до навчання у словацькій школі. Але навчання давалося їм важко, проти того постали й батьки інших учнів, тож і ця спроба провалилася. Тоді Шимек запропонував побудувати школу просто біля ромського поселення у кінці вулиці Берчені, провести агітацію серед ромів, зіграти на їхній гордості, зацікавити їх мати "свою" школу. Разом із владним комісаром Яном Грбком з найактивнішими членами громади провели такі переговори і справді зацікавили ромів. За задумкою потрібно було також не дати громаді готову школу, а залучити ромів до її створення.

Коли нині розповідають про ужгородську ромську школу, то часто говорять, що роми з власної

слави з власного бюджету 10 тисяч крон; пан віце-губернатор краю подарував 5 тисяч, Міністерство охорони здоров'я Чехословаччини профінансувало облаштування у школі умивальні (тобто приміщення, де діти могли помитися), фірма "Батя" подарувала усім школярам нові черевики, Учительський союз надіслав з Праги зошити та канцелярське приладдя, інші благодійники принесли дітям одяг, а все інше профінансувало місто. Загалом школа обійшлася у 65 тисяч крон. Шкільний реферат призначив на посаду учителя Й. Шестака – і таким чином на католицьке Різдво 1926-го року все було готове до прийому учнів.

Новозбудовану школу уро-

тодішні педагоги? Вони запровадили уроки по 30 хвилин, під час уроку дітям дозволяли вільно розмовляти, а в навчальному процесі часто робили кількахвилинні перерви на співи, танці та ігри. Ще однією проблемою стала словацька мова викладання у школі. Роми між собою спілкувалися ромською, деякі трохи знали угорську, "руську", словацьку, але загалом словниковий запас у них був дуже малий і висловлюватися на уроках більшості було дуже важко. Для того, аби не перенавантажувати дітей, було вирішено просуватися у програмі дуже повільно, від слова до слова, від поняття до поняття. За один урок заборонялося вводити більше 6-10 нових слів, а найважчі предмети ставили на ранкові години, поки діти не втомилися.

Та не лише навчання було важливим для розвитку й соціалізації ромських дітей, а й їхнє здоров'я, звичка до чистоти. У звітах писали, що більшість учнів ромської школи страждають від недоїдання, не мають нормального одягу, ходять брудні й часто хворіють. Аби знати про стан здоров'я кожного, учнів регулярно водили на огляди до Будинку народного здоров'я (нині це будівля дитячої поліклініки на вулиці В. Гошовського).

Хоча нині й пишуть, що вигляд ужгородської ромської школи за 90 років зовсім не змінився, це не є правдою. У 1926-му це була зовсім невеличка будівля з одним просторим класом, умивальною і кімнатою, в якій проживав учитель Шестак (на жаль, в жодному джерелі так і не вказали його ім'я). Його постать заслуговує на особливу увагу. Газети писали, що цей молодий учитель взявся до роботи з неабияким запалом. Він наполегливо вивчав ромську мову, аби вільно спілкуватися зі своїми учнями, був для них не лише вчителем і вихователем, а й перукарем (раз на місяць він підстригав кожного учня), радником, також і адміністратором школи, її писарем тощо. Учитель навчав школярів основам гігієни, привчав до чистоти (перед тим, як іти на уроки, кожен мусив зайти до умивальні й помитися), забороняв жебракувати. Він завжди наголошував, що вони повинні вирости достойними громадянами Чехословаччини, жити чесно й навчитися якомусь ремеслу, яке дозволить їм жити гідно.

Він одразу відзначив, які заняття для його учнів є найулюбленішими, і намагався розвивати їх у цьому руслі. Хлопців, котрі обожнювали грати у футбол

і мали вроджений хист до музики, він займав грою у футбол і грою на скрипці (пізніше з вихованців школи створилися кілька відомих у місті музичних колективів, котрі непогано заробляли, граючи в ресторанах). До дівчат, які обожнювали яскравий і багато оздоблений одяг, кілька разів на тиждень запрошували вчительку, котра навчала їх усім видам ручної праці.

Перші роки роботи школи були дуже нелегкими, але вони принесли помітні результати. Через 5 років школа стала двокласною, до неї вже ходили усі діти табору віком від 6 до 12 років, дитяче жебрацтво в Ужгороді майже зникло, а діти виглядали більш охайно, привчилися до чистоти і, найголовніше, почали привчати до неї своїх старших родичів, що позначилося й на всьому вигляді колонії. Роми утримували свій табір у чистоті, побудували на вільній ділянці поблизу футбольне поле, облагородили свої будиночки. Учитель Шестак пропрацював у школі лише 4 роки, потім його замінив Чинковський, згодом Ладислав Геґедюш, а далі дітей стало стільки, що в школі працювали вже два вчителі: Геґедюш і чех Ваврічек. Найбільше у школі пишалися тими учнями, котрі після завершення двох класів продовжували навчання у звичайній горожанській школі. Через кілька років газети писали, що двом вихованцям ромської школи вдалося навіть вступити до гімназії. Але далі успіхи у навчанні стосувалися лише хлопців. З дівчатами, котрі рано виходили заміж і народжували дітей, ситуація була куди гіршою.

Та навіть попри деякі проблеми, ужгородська ромська школа стала соціальним і культурним феноменом у всій Європі. Туди приїздили журналісти десятків видань, з візитом під час своїх відвідань Ужгорода приходив відомий письменник Іван Ольбрахт, а у 1934-му спеціально приїхав "король польських циган" Міхал Квик, котрий був такий задоволений побаченням, що пообіцяв учителю школи титул циганського барона.

Ужгородська ромська школа безперервно на тому ж самому місці і в тій же будівлі працює от уже майже століття. Для Ужгорода, який пережив за ці 100 років безліч змін, така сталість є незвичною, але вкрай позитивною. І дуже добре, що в цьому випадку Ужгород не є втраченим, бо живе традиція і продовжується робота.

Тетяна ЛІТЕРАТІ

"Про Захід"

Фото – з архіву Андрія Баганича та періодичних видань

ініціативи долучилися до будівництва й власноруч виготовили 19 тисяч саманних цеглин. Але зі статті Йосефа Шимка видно, що це не зовсім так. Ромам запропонували зробити свій вклад у будівництво школи і навіть підписали договір (під яким дали згоду майже всі мешканці колонії) про те, що вони таки дотримують слова і виготовлять безкоштовно 19 тисяч цеглин. Така допомога була містові потрібна ще й через те, що управі не було відомо, чи отримає вона від держави додаткове фінансування на зведення нової школи.

Але допомога прийшла. Міністерство шкільництва надало для будівництва 15 тисяч чеських крон; президент країни Томаш Гарріґ Масарик, котрому від імені всіх ужгородських ромів написав біро (ромський староста), наді-

чисто відкрили 22 грудня 1926 року. Але не варто думати, що з першого дня роботи закладу 37 ромських дітей слухняно всілися за парти й почали старанно навчатися. У своїх звітах шкільний реферат зазначав, що програма у цій школі повинна бути особливою, бо ромські діти мають сильне почуття свободи, непокірні, іноді дикі, примхливі, горді, палять і не мають етичних звичок. Вони, мовляв, не люблять людей, які чесно і багато працюють, не мають інтересів, часто злостиві й меланхолійні. Саме тому до них потрібен особливий підхід, який не відлякає дітей від навчання. Іншими словами, малі роми не повинні були відчувати, що їх ув'язнили у школі, інакше більше би вони до неї не прийшли.

Який же вихід придумали

ЧОТИРИЛАПІ УЛЮБЛЕНЦІ ЗАКЛАДІВ УЖГОРОДА

Зрілість суспільства можна визначити за ставленням до тварин. На жаль, реалії поки говорять про те, що наше суспільство лише починає ставати на шлях відповідального ставлення до домашніх тварин, адже зоозахисники й волонтери щодня публікують історії та фото покинутих, побитих, викинутих у мішках на узбіччя котів і собак. І все ж є люди, котрі готові підтримати чотирилапих безхатьків, зокрема чимало кав'ярень і магазинів опікуються однією, а то й кількома тваринами, підгодовуючи їх і даруючи їм ласку. Сьогодні «Про Захід» розкаже саме про них.

ЦІЦУШ ІЗ КАФЕ-МУЗЕЮ
«ПІД ЗАМКОМ»

У популярному кафе-музеї «Під замком» на вул. І. Ольбрахта вже близько року живе Ціцуш – біла кішечка, яка одразу стала улюбленицею відвідувачів.

З'явилася вона дивним чином: приходила – і йшла собі, наче жила десь по-сусідству, а до кафе-музею навідувалася просто в гості. Назвали її Ціцуш, тобто «кицька» з угорської мови. Кілька разів Ціцуш приходила вагітною, однак кошенят її ніхто не бачив. А близько року тому кішечка вже нікуди не пішла – залишилася жити в кафе. Це не означає, що Ціцуш взагалі нікуди не виходить: вона й досі вільна киця, котра навідується надвір до туалету й любить гуляти. Однак завжди повертається і вмошується спати просто на речах відвідувачів або на своїй улюбленій книжковій полиці біля входу. Нині Ціцуш уже стерилізована, цілком домашня й дуже спокійна киця. Не так давно вона, мабуть, вирішила віддячити власникам за тепло та їжу й занесла до приміщення кафе впольовану десь мишку! Гості були дуже здивовані, однак власник кафе Юрій Руснак похвалив кицю й дав їй улюблене тепле молочко, адже розуміє, що Ціцуш таким чином просто хотіла показати, що виконує свою роботу.

ЖУНЯ
З КАВ'ЯРНІ
«RIVERSIDE»

Чорняву собачку Жуню з жовтою пластиковою кліпсою у вушко (свідченням того, що вона стерилізована) знають, мабуть, усі мешканці Ужгорода. Вона давно живе на площі Театральній та пл. Є. Фенцика, часто безтурботно спить посеред ниг

сотень перехожих. Коли на площі Є. Фенцика відкрилася кав'ярня «RIVERSIDE», її працівники почали підгодовувати Жуню, а вона стала своєрідною захисницею гостей закладу. Арі, котрий працює в кав'ярні з часу її відкриття, розповідає, що Жуня дуже не любить, коли до столиків, за якими сидять гості, підходять нав'язливі прохачі милостині – собака одразу кидається до них, гавкає та відганяє. А ще Жуня не толерує п'яних, одного разу навіть вкусила жінку напідпитку. І нехай вас не вводить в оману вигляд цієї собаки, схожої на стареньку, глуху, дратівливу й підсліпувату бабцю. Жуня досі, незважаючи на свій уже досить поважний вік, дуже спритна, одразу реагує на людей, котрих добре знає. У «RIVERSIDE» навіть кажуть, що Жуня дуже любить співати: якщо поруч із нею почати вити чи протяжно наспівувати, вона обов'язково підхопить. Щодо їжі, то Жуня в цій справі не вибаглива, їсть усе, причому не лише з кав'ярні, а й з рук одного з мешканців будинку поруч. До слова, Жуня – собака не ревнива, вона добре реагує, коли до кав'ярні, яка пропагує принцип pet-friendly, приходять гості з песиками або інші бездомні тварини. А останні навідуються часто, зокрема у дво-

гладили, голосно муркотить. Часто вона з видом господині сидить на тротуарі перед рядом квітів, зовсім не боячись ані людей, ані собак.

Працівниці крамниці кажуть, що Муся є на диво обережною з квітами – ще жодного разу не було такого, аби вона щось перевернула, зламала чи погризла. Кілька разів Муся ставала мамою – і тоді основним об'єктом уваги клієнтів ставали вже пухнасті різнокольорові кошенята в коробці. Прилаштувати їх проблем не було: люди заходили до крамниці за квітами, а виходили вже з квітами й кошеням. Було й таке, що записувалися наперед, аби забрати кошеня, коли підросло. Однак згодом власниці крамниці вирішила все ж стерилізувати Мусю, тож із материнством кішечка закінчила. Їсть вона, до слова, не все, звикла до смаколиків, які для неї щодня купують і приносять власниці й працівниці.

РОЗА З КАВ'ЯРНІ «DUFFORT»

Розу, котра кілька років жила на площі Ш. Петефі, як тільки ужгородці не називали: і Тумбочкою, і Булочкою, але відкликається вона лише на Розу. Звідки ця собака прийшла до центру міста, чи була колись домашньою – ніхто не знає. Одного дня вона зайшла до дуфурту на площі й надібала там дружину до тварин кав'ярню «DUFFORT», власниці якої Ірина запропонувала Розі залишитися там жити. Роза погодилася – і вже близько чотирьох років є символом кав'ярні та улюбленицею її гостей. Коли до закладу навідуються гості, Роза часто їх зустрічає, обнюхує, дає себе погладити, а потім лягає спокійно десь поруч спати. З нею так часто фотографуються, що Роза має вже свій власний фотоальбом. Більше того – у кав'ярні можна придбати шопер із зображенням Рози. Загалом ця собака дуже спокійна, але бувають у неї й прояви поганого настрою. Працівниці кав'ярні помітили, що до жінок і дітей Роза ставиться дуже доброзичливо, а от на чоловіків іноді може й сердито погав-

кати, особливо якщо від них пахне алкоголем. Щоранку власниці закладу Ірина приносить Розі, котра віддає перевагу сну в дворіку кав'ярні, круп'яні кашки з м'ясом. Але найбільше чотирилапа улюблениця закладу любить собачі смаколики й засушені свинячі вушка.

МОРФЕЙ,
КЛАРА, ДЕЖЕКСОН
ТА ІНШІ
З КАФЕ «ZVIROK»

А закінчимо ми, звісно ж, кав'ярню, де опікуються не одним котиком і навіть не двома, а аж 15-ма! Працює котокафе «ZvirOk» на вул. А. Бачинського, а особливістю його є те, що тут можна не лише погратися з котиками, а й забрати їх, подарувавши домівку й сім'ю. Відкрила заклад більше року тому Людмила Гук, котра багато років утримує притулок для бездомних котів. Нині там проживає більше 80-ти тварин, котрі потребу-

ють щоденного піклування й харчування. Кав'ярня мала стати виходом, який би приносив прибуток і допомагав котикам знаходити нові родини. Однак за цей рік заклад уже не раз був на межі закриття, оскільки витрати на цей бізнес значно пере-

важають за прибуток. Котики й кішечки в цій кав'ярні дуже різні: лагідні й обережні, сором'язливі й бешкетні. Вони багато чого пережили на вулиці, когось вивозили з-під обстрілів, але кожен із них потребує уваги й любові. Якщо ви хочете підтримати єдине котокафе Ужгорода, приходьте випити кави й провести сеанс кототерапії. Чорнявий Морфей, красуня Клара, прудкий малюк Джексон, ніжний персикового кольору Персі, білявий блакитноокий Бублик та інші котики дуже чекають вашої підтримки.

Песиків і котиків, а також добрих людей, котрі про них турбуються, розшукала Тетяна ЛІТЕРАТІ

"Про Захід"

ГОРОСКОП

ОВЕН

Родинні турботи й емоційна рівновага – головні теми тижня. Робіть усе можливе, аби приділяти якнайбільше уваги близьким. Більше спілкуйтеся, уникайте поспішних рішень.

ТЕЛЕЦЬ

Упродовж тижня будьте особливо уважними в питаннях, пов'язаних із фінансами, спільними ресурсами чи борговими зобов'язаннями, бо можливі втрати, ошуканства, крадіжки.

БЛИЗНЯТА

Період сприятливий для обміну думками, встановлення корисних зв'язків. Успіх у справах залежатиме від здатності протистояти періодичним коливанням настрою.

РАК

Вам будуть необхідні моменти усамітнення, аби зберегти своє фізичне і психічне здоров'я, поповнити внутрішні ресурси. Сильна нервозність, дратівливість може мати неприємні наслідки.

ЛЕВ

Багато перебуватимете в русі, будете постійно прагнути до різноманітності й змін. З'явиться безліч невідкладних справ і питань, які потребуватимуть негайного вирішення.

ДІВА

Відчуєте потребу різноманіття в житті, руху, нових вражень. Важко сприйматимуться всілякі обмеження. Це гарний час для пізнання нового, розширення світогляду.

ТЕРЕЗИ

Тиждень сприятливий для діяльності, яка вимагає практичного мислення, нових ідей. Можете складати плани на найближче майбутнє, обдумувати питання, пов'язані з вашим бюджетом.

СКОРПІОН

Фортуна на вашому боці. З'явиться можливість підняти свій професійний авторитет. Вихідні проведіть наодинці зі своїми думками і планами на майбутнє.

СТРЕЛЕЦЬ

Період, коли більшість представників знаку стануть вразливими, ранимими. Здаватиметься, що на вас косо дивляться і підозріло шепочуться за спиною. Але не варто шукати в поведінці оточення підступних намірів.

КОЗОРІГ

Не найліпший тиждень для вирішальних дій, хоч би чого вони стосувалися: професії чи особистого життя, – в будь-якому разі потрібно перенести їх на майбутнє. Щоб не зіпсувати стосунки, краще менше спілкуватися.

ВОДОЛІЙ

Те, що відбуватиметься довкола, вас мало стривожить чи здивує. Підійть на поступки опонентам, аби досягти гармонії та компромісу. Рекомендується берегти здоров'я.

РИБИ

Якщо ви не звикли до одноманітної роботи, швидко захоплюєтеся чимось іншим, то ризикуєте втратити кар'єрні перспективи. Остерігайтеся сумнівних оборудок.

АНЕКДОТИ

– Уявіть, що ви прокинулися в тілі людини, яку ненавидите.

– Та я щопонеділка так прокидаюся...

– А ти давно кактус на холодильнику поливав?

– Це хліб.

Середина літа. Дачники від переживань: "Нічого не росте!" плавно переходять до паніки: "І куди це все подіти?".

– Ми взяли у заручниці вашу дружину та вимагаємо викуп. Як доказ надсилаємо вам її палець.

– По пальцю не можу впізнати. Надішліть голову.

У гонитві за чистотою ми часто зосереджуємося на очевидних осередках мікробів, як-от унітаз, який несправедливо став символом бруду в оселі.

Утім, якщо зазирнути глибше, виявиться, що справжніми розсадниками бактерій часто є речі, якими ми користуємося щодня і які рідко дезінфікуємо.

Науковці та мікробіологи розповіли про декілька брудних предметів у домі, які можуть містити у рази більше патогенів, ніж сидіння унітазу.

КРАНИ

Після відвідування туалету або щоразу, коли руки брудні, ви торкаєтесь крана, перш ніж помити їх.

Відтак ваші крани можуть стати потенційним джерелом перехресного забруднення. Фахівці радять регулярно чистити крани на кухні та у ванній кімнаті. Якщо на кухні ви працюєте з сирим м'ясом, варто спочатку відкрити кран, щоб не торкатися його брудними руками.

КУХОННІ ГУБКИ

Кухонні губки є ідеальним середовищем для розмноження бактерій, адже вони завжди вологі і їх використовують для прибирання різних поверхонь.

Уже за дуже короткий час там з'являються мільярди мікробів. Їхня концентрація подібна до тієї, що містить зразок випорожнень людини, – зауважують лікарі.

Губки можуть містити шкідливі бактерії, як-от сальмонелу або кампілобактер, які можуть викликати важкі харчові отруєння. Для людей похилого віку, маленьких дітей або тих, хто має ослаблений імунітет, це може бути особливо небезпечно.

Кухонні губки рекомендують змінювати кожні 1-2 тижні, а за активного використання – кожні 2-3 дні. Якщо з'явилися неприємний запах, слиз або плями, її слід негайно замінити.

КУХОННІ ДОШКИ
ДЛЯ НАРІЗАННЯ ПРОДУКТІВ

Така дошка є одним з найбрудніших предметів на кухні. Багато хто просто споліскує її, навіть після нарізання сирого м'яса, а потім нарізає овочі на салат.

Проблема у тому, що на поверхні дошки залишаються порізи та щілини від ножа, які важко ретельно очистити. Щоб уникнути накопичення бактерій, її обов'язково слід регулярно промивати дуже гарячою водою або принаймні ретельно споліскувати та чистити після кожного використання.

Економія – це мистецтво витратити гроші, не отримуючи жодного задоволення.

Тільки дві речі у світі можуть змусити жінку прийняти дивну позу – фотокамера та ревматизм.

– Яшо, як життя?
– Ой, ви таки не повірите, – чудово!

– Як це так? У тебе що – зовсім немає родичів?!

Вирішила зайнятися лікувальним голодуванням. Терпіння вистачило рівно на дві години. Вважаю, що для першої спроби це чудовий результат.

"БРУДНІ СЕКРЕТИ" ВАШОЇ ОСЕЛІ:
предмети, які приховують найбільше бактерій

ЗУБНІ ЩІТКИ

Зубна щітка в основному містить бактерії ротової порожнини. Деякі дослідження показали, що вона може містити 10 мільйонів бактерій.

Утім, мікробіом ротової порожнини постійно змінюється. Якщо ви часто споживаєте солодку та жирну їжу, це може сприяти розмноженню менш корисних бактерій, які потім поширюватимуться по всьому роту.

Щоб запобігти цьому, варто щодня чистити зубну щітку й промивати дуже гарячою водою протягом п'яти секунд.

Також важливо приблизно раз на місяць змінювати зубну щітку. Не забувайте і про тримач для неї, адже там теж накопичується бруд. Зокрема всі бактерії із зубної щітки розмножуються на дні тримача.

ЩІТКИ ТА ГРЕБІНЦІ
ДЛЯ ВОЛОССЯ

На гребінці чи щітці можуть бути дріжджі та грибки. Після миття голови, використовуючи [брудну] щітку, ви можете перенести їх на волосся. Це може викликати лупу або навіть інфекції шкіри голови. Щоб уникнути цих проблем, достатньо чистити гребінець раз на місяць.

БАГАТОРАЗОВІ ПЛЯШКИ
ДЛЯ НАПОЇВ

Вони можуть бути справжнім розсадником мікробів, часто навіть небезпечнішим за унітаз. Ось чому:

пляшки для води зазвичай темні та вологі, а вода в них може стояти годинами і нагріватися;

додайте до цього бактерії з ротової порожнини, дрібні частинки їжі, а якщо ви не миєте руки достатньо часто, то, можливо, навіть фекальні бактерії;

якщо п'єте з пляшки протейнові коктейлі

Рівень невдачі: зробив ляльку вуду своєї тещі – і виявилося, що повністю виликував її спину акупунктурою.

– Звідки в тебе синець під оком?
– Дружина поставила.
– А за що?
– Та я вчора її Катєю назвав.
– Так вона ж у тебе і є Катя.
– От і я думаю: в чому тут підвох?

У жінки два зобов'язання перед чоловіком:

1. Заспокоїти його, коли він нервується.
2. Нервувати його, коли він спокійний.

"БРУДНІ СЕКРЕТИ" ВАШОЇ ОСЕЛІ:
предмети, які приховують найбільше бактерій

або солодкі напої, це стає справжнім "шведським столом" для бактерій, забезпечуючи їх поживними речовинами.

У цьому випадку експерти радять вилити стару воду з пляшки, вимити її в гарячій воді з миючим засобом і принаймні раз на тиждень добре почистити її чистою щіткою.

РЕМІНЦІ ДЛЯ ГОДИННИКІВ

Ваш годинник "приховує" брудну таємницю – він кишить мікробами.

Найбільш забрудненими виявилися групи кишкової палички, які, ймовірно, потрапили з сирого м'яса та інших продуктів, а кишкову паличку виявили у 8% сумок.

Саме тому багаторазові сумки потрібно регулярно прати.

В одному з досліджень у покупців взяли та протестували багаторазові пакети для продуктів. Більшість з них містили бактерії, причому в одній з них виявили навіть кишкову паличку.

Саме тому багаторазові сумки потрібно регулярно прати.

ПУЛЬТ
ВІД ТЕЛЕВІЗОРА

Ваш пульт від телевізора може бути в 15 разів бруднішим за сидіння унітазу. Провівши дослідження, вчені виявили на пультах високий рівень фекальних бактерій.

Окрім того, частина людей ніколи не чистять свій пульт – пристрій, якого середньостатистична сім'я з чотирьох осіб торкається приблизно 21 тисячу разів на рік.

ШТОРКИ У ДУШІ

Так, ви не вийдете з душі бруднішими, ніж зайшли, але штора може бути найбруднішим місцем у ванній кімнаті. За словами науковців, на шторках для душу в 60 разів більше бактерій, ніж на сидінні унітазу.

Тому ми повинні дезінфікувати душові шторки щоразу, коли дезінфікуємо ванну або душову кабінку. Також не зайвим буде час від часу прати шторку в пральній машині.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678 у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427
Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 1387.